

Поняття бюджетного фінансування, його організація та принципи

Держава за допомогою бюджетного фінансування, як форми бюджетного механізму, здійснює фінансування всіх заходів, пов'язаних із виконанням її функцій. Оптимальне поєднання важелів, інструментів цього механізму та раціональне використання усіх наявних елементів сприяє відповідному рівню соціально-економічного розвитку суспільства, забезпеченню виконання стратегічних завдань.

Бюджетне фінансування можна розглядати, як об'єктивне економічне поняття та як матеріальне вираження цього поняття. Під бюджетним фінансуванням розуміють сукупність грошових відносин, пов'язаних із розподілом і використанням коштів централізованого грошового фонду держави, які реалізуються безоплатно і безповоротно шляхом надання бюджетних коштів юридичним та фізичним особам для проведення заходів, передбачених бюджетом.

Бюджетному фінансуванню властиві такі **ознаки**:

- – бюджетне фінансування є однією з найважливіших форм фінансування видатків бюджету;
- – його зміст проявляється у безповоротному наданню бюджетних коштів юридичним і фізичним особам;
- – надання цих коштів здійснюється на проведення заходів, передбачених бюджетом;
- – перелік цих заходів відповідає функціям держави;
- – бюджетне фінансування з боку держави є формою бюджетного механізму, а з боку суб'єктів господарювання – однією з форм фінансового забезпечення.

Процес бюджетного фінансування регулюється Бюджетним кодексом України, базується і здійснюється на основі наукових принципів (рис. 1).

При формуванні цих принципів доцільно опиратися на принципи бюджетної політики, адже бюджетне фінансування є інструментом її реалізації. У теорії та практиці бюджетного фінансування особливе значення має правильний вибір й обґрунтування відповідних його форм.

Під формами бюджетного фінансування розуміють способи надання бюджетних коштів на заходи, передбачені у бюджеті відповідно до наукових принципів. За наведеними критеріями виділяють три найважливіші форми: кошторисне фінансування, бюджетне інвестування та державні трансферти.

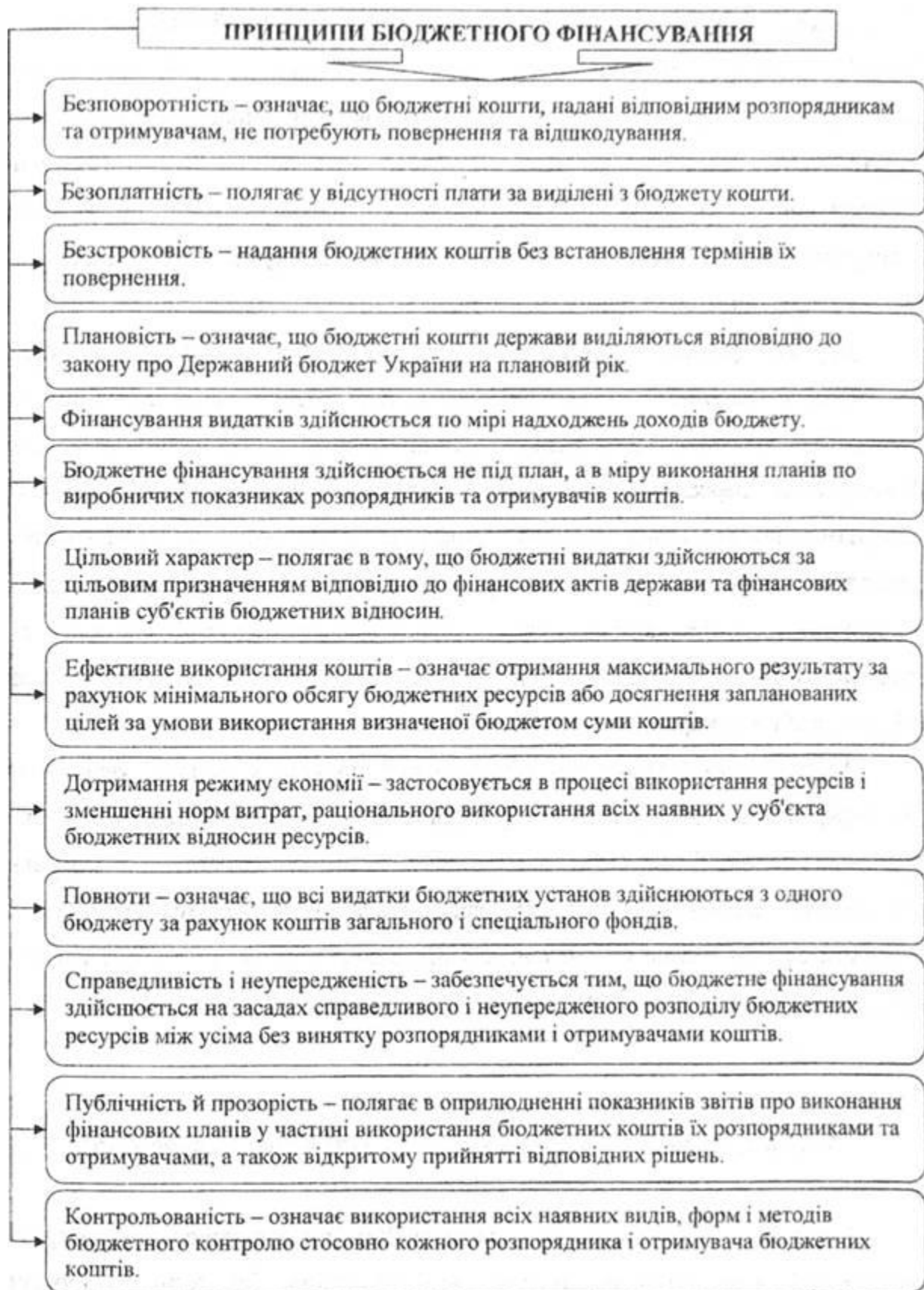

Рис. 1 Принципи бюджетного фінансування

Кошторисне фінансування – це надання державою бюджетних коштів відповідно до затверджених бюджетів і бюджетних розписів бюджетним установам на цілі, передбачені їхніми основними фінансовими планами (кошторисами). У цьому визначенні вказується джерело коштів (затверджений бюджет), документ, який регулює розподіл коштів (бюджетний розпис), отримувачі коштів (бюджетні установи) та основний документ, який відображає цілі, на котрі виділяються кошти (кошторис).

Другою формою бюджетного фінансування вважається **бюджетне інвестування**, пов'язане з наданням бюджетних коштів на інвестиційну чи інноваційну діяльність. Бюджетні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді фінансування державних капітальних вкладень, проектного фінансування конкретних інвестиційних проектів, придбання частки акцій чи прав участі в управлінні підприємством. У процесі ринкових перетворень цю форму потрібно використовувати насамперед для структурної перебудови економіки, а також для створення потужної матеріально-технічної бази для соціально-культурної сфери, оборони країни та управління.

Третя форма бюджетного фінансування полягає у наданні **державних трансфертів** шляхом державного субсидювання (державні субсидії, державні субвенції, державні дотації) та державної допомоги населенню. Державні трансферти – це невідплатні та безповоротні платежі з бюджету юридичним і фізичним особам, які не призначені для придбання товарів чи послуг, надання кредиту або виплати непогашеного боргу.